

Homér (kolem r. 700 př. Kr.): Ílias

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literárněhistorický kontext literárního díla; B. Literární druh a žánr, umělecký směr nebo tvůrčí skupina, kompozice, údaje o autorovi ve vztahu k dílu, doba a místo (děje), hlavní postavy a vypravěč, námět a téma(ta); C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

II. Věcný nebo publicistický text:

A. Funkční styl, obsah, adresáti, účel; B. Jazykové zvláštnosti a vztah k beletristickému textu.

Zpěv třetí

(1) Když byly oddíly všechny i s vůdci sešikovány,
Trójané s velikým křikem a rámusem táhli jak ptáci;
podobně pod klenbou nebes křik jeřábů vůkol se šíří,
kteří unikli zimě a lijáku nevýslovnému...
naopak achájské šiky šly potichu, dýchaly silou,
s velikou touhou v srdci, že budou se navzájem bránit. (...)

(2) Když pak už nablízku byli a chystali vzájemný útok,
Paris, podobný bohům, šel do boje z Trójanů první,
přes plece pardálí kůži, luk ohebný nesl a meč měl,
mával oštěpy dvěma, jež končily kovovým hrotem,
přitom vyzýval Řeky z řad achájských nejstatečnější,
aby se v zápase lítém s ním utkali v urputném boji.
Jakmile Meneláos, rek nadšený pro boj, ho spatřil,
kterak v popředí vojska k nim přichází dlouhými kroky – (...)
takto se radoval rek, když Parida bohorovného
uviděl na vlastní oči – vždyť doufal, že potrestá svůdce.
Ihned seskočil z vozu a dopadl se zbrojí na zem.

(3) Jakmile spatřil ho Paris, rek podobný bohům, jak právě
zjevil se v popředí šiku, byl zaražen v milém svém srdci,
couval v družinu přátel, neb toužil uniknout smrti.
Jako když spatří kdo hada a uskočí, jak sebou trhne,
v lesních úvalech horských a nohy se zachvějí pod ním,
rázem se otočí nazpět a bledost mu pokryje líce,
takto se uchýlil též zpět v zástup Trójanů hrdých
Paris podobný bohům, jak Meneláa se zděsil. (...)

(4) Po těchto slovech se rozpráh a stinným oštěpem mrštil,
trójskému Paridovi štít okrouhlý kovový zasáh;
jeho obrovské kopí skrz naskrz tím skvoucím se štítem
proniklo, krunýřem též, tím bohatě zdobeným dílem,
kopí u samých slabin mu naveskrz prořalo oděv,
avšak Paris se uhnul a unikl mráкотné smrti.
Vytasil Átreův syn meč zdobený stříbrem, a vzhůru
vypjav se, v hřeben přílby ho udeřil, ale meč rázem
na tři na čtyři kusy se zlomil a vypad mu z ruky. (...)

(5) Řekl, a přiskočil k němu a za přílbu s chocholem chyt ho,

stočil ho stranou a vlekl k svým Achájům v důkladné zbroji:
Parida pod něžným hrdlem ten zdobený řemen však škrtil,
neboť byl pod bradou sepjat a držel mu na hlavě přilbu.
Byl by ho přitáhl vskutku a dosáhl nesmírné slávy,
bystře však Afrodíté to postřehla, Diova dcera:
ta mu přetřhla řemen – byl z býka, jenž silou byl zabit;
toliko prázdná přilba se poddala mohutné ruce.
Rek jí zakroužil vzduchem a prudce ji odhodil do řad
Achájů v důkladné zbroji – ji odnesli druhové věrní.
Sám se naň vyřítit znova, vždyť horlivě toužil ho zabít
kovovým kopím – vtom Afrodíté ho velice snadno
vyrvala (bohyně je!) – a zastřela oblakem mlhy,
do vonné ložnice pak ho odvedla, aby si sedl.

(6) Sama šla zavolat sem i Helenu... bohyně jasná:
„Pojď sem, Paris tě volá, máš domů se navrátit. On tě
na lůžku v ložnici čeká, tak nádherně zdobeném řezbou,
krásou a oděvem září; snad ani bys neřekla, že se
po boji s hrdinou vrátil, spíš dokola k tanci že kráčí...“ (...)